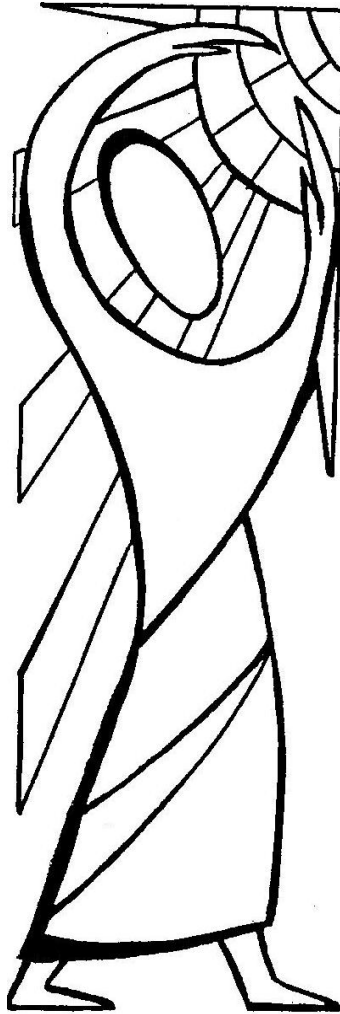

**VIERING VAN DE
VIERDE ZONDAG
VAN DE VASTEN**

‘Zolang het land zijn sabbatjaren
niet vergoed heeft gekregen
zal het braak blijven liggen:
zeventig jaar lang.’
(2 Kronieken 36)

VOORAF

Orgel

INTREDE.

Lied.

*Het leven voert ons; 3c
Sytze de Vries/Willem Vogel*

WELKOM.

*Als een kind niet speelt
dan maken we ons zorgen;
en terecht, - want naar ziel of
lichaam is het niet helemaal
wat het zijn moet.*

*Als mensen nooit meer
huilen of lachen, dan maken
wij ons zorgen; en terecht -
want naar het lijkt doen
zoet en zuur hen niets meer.*

*Als een samenleving geen
gemeenschappelijke feesten en dagen
meer kent, dan moet je je zorgen maken -
want dan schort er iets of veel
aan haar 'leven' en aan haar 'samen'.*

*Welkom u allen hier samen
omwille van elkaar in Gods naam. +*

Lied.

Het leven voert ons; 1c

SCHULD BEKENNEN.

V.: Alleen het water waarmee
wij een ander laven
lest onze hete dorst.

Alleen het brood dat
wij met hongerigen delen
stilt onze honger.

Alleen de mantel waarmee
wij verkleumden kleden
geeft ons warmte.

Alleen het woord waarmee
wij bedroefden troosten
doet ons deugd.

Alleen God en Goed
van harte beleefd
openbaart zich in ons.

**A.: SCHOTEN WIJ TEKORT,
HET ZIJ ONS VERGEVEN.**

BEZINNING.

**A.: GIJ HART GIJ BRON VAN LEVEN,
ONTFERM U OVER ONS. t.: P. Verhoeven
GIJ ADEM ZIEL IN MENSEN m.: Taizé
ONTFERM U OVER ONS.**

*Aan de bron kun je zien
dat er water in de grond zit;
aan de vulkaan
dat er vuur in de aarde is.*

**A.: GIJ HART GIJ BRON VAN LEVEN,
ONTFERM U OVER ONS.
GIJ ADEM ZIEL IN MENSEN
ONTFERM U OVER ONS.**

*Aan hun lach kun je zien
dat mensen van binnen blij zijn;
aan hun tranen
dat 't hen droef te moede is.*

**A.: GIJ HART GIJ BRON VAN LEVEN,
ONTFERM U OVER ONS.
GIJ ADEM ZIEL IN MENSEN
ONTFERM U OVER ONS.**

*Aan hun gemeenschapsfeesten
kun je zien dat mensen sámen-léven;
aan hun feestjes en partijtjes
dat ieder zijn eigen kringetje heeft.*

**A.: GIJ HART GIJ BRON VAN LEVEN,
ONTFERM U OVER ONS.
GIJ ADEM ZIEL IN MENSEN
ONTFERM U OVER ONS.**

GEBED.

Voor wie gedurig stilte zoekt,
gaat het Leven spreken,
klinkt Uw stem als een symfonie.

Wie verwonderd ziet en hoort
hoe alles groeit, bloeit en vervalt,
voelt zich in het Leven binnen gaan.

Voor wie bij en ondanks alles
blijft vertrouwen, komt Gij, God
door lach en traan in zicht,

gaat vroeg of laat in de tijd
Uw eeuwigheid open.

Amen.

Lied.

*Gekwetst ben ik van binnen
13de eeuw/P. Bocken*

EERSTE LEZING.

2 kronieken
36,14-16.19-23

In die dagen maakten het volk maar ook vooraanstaande priesters zich herhaaldelijk schuldig aan heidense gruweldaden en ontheiligden de tempel van Jeruzalem, aan de Heer toegewijd. En de God van hun voorvaderen stuurde almaar gezanten naar hen toe, want zijn volk en huis gingen Hem aan het hart.

Maar zij sloegen geen acht op Gods gezanten, laptten hun boodschap aan hun laars en maakten zich vrolijk over hen. De toorn des Heren moest wel genadeloos losbarsten over het volk. Het kon niet uitblijven.

De koning der Chaldeeën liet de tempel in brand steken, de muur van Jeruzalem afbreken en de paleizen plat branden, waarbij alle kostbaarheden verloren gingen. Allen die aan het zwaard ontkomen waren, voerde hij in ballingschap weg naar Babel.

Daar moesten zij hem en zijn zonen als slaven dienen. Zo ging in vervulling wat de Heer bij monde van Jeremia voorzegg had:

‘Zolang het land zijn sabbatjaren niet vergoed heeft gekregen, zal het braak blijven liggen: zeventig jaar lang.

Lied.

Voorbij; 3c
Adema van Scheltema/W. Vogel

HET EVANGELIE.

Johannes 3,14-21

Jezus zei tegen Nikodemus:

‘De mensenzoon wordt omhoog geheven zoals Mozes eens de slang omhoog hief in de woestijn, opdat wie gelooft in Hem eeuwig leeft. Zozeer immers heeft God de wereld liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat al wie in Hem gelooft niet verloren zal gaan maar eeuwig leven zal hebben.

God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te oordelen, maar om de wereld door Hem te redden. Wie in Hem gelooft wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft is al veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren Zoon Gods. Hierin bestaat het oordeel: het licht is in de wereld gekomen, maar omdat hun daden slecht waren beminden de mensen de duisternis meer dan het licht.

Zij die slecht handelen, verafschuwen het licht en mijden het uit vrees dat hun daden openbaar worden.

Maar wie de waarheid doen, gaan naar het licht, zodat zichtbaar wordt dat hun daden in God zijn gedaan.’

Lied.

Voorbij; 3c

MEDITATIE.

‘Wie zijn naaste geld leent, moet hem om de zeven jaar zijn schuld kwijtschelden.’ (Deut.15,1-2)

‘Een slaaf dient zes jaar; in het zevende moet je hem vrijuit laten gaan.’ Exodus 21,2-6)

'Je mag je grond zes jaar lang bewerken en ervan oogsten. In het zevende moet je het braak laten liggen. Wat er dan groeit is voor de armen en 't wild.'
(Exodus 23,10)

'Zolang het land zijn sabbatjaren niet vergoed heeft gekregen zal het braak blijven liggen: zeventig jaar lang.' (Jeremia in Eerste Lezing)

In het wat verre verleden was de Vastentijd niet alleen een tijd van versobering voor mensen individueel, maar kleurde die ook zes weken 't openbare leven en de samenleving als geheel.

Feestjes en partijtjes werden niet gehouden en in de kerk kon dan niet worden getrouwd.

Op de dag van heden doet wie wil een duitje in het vastenzakje dat aan de deur wordt opgehaald.

Er zijn uitzonderingen - met name ook onder de middelbare schooljeugd - maar over 't algemeen 'verkleuren' straat en samenleving niet meer tot zes 'ingehouden' weken als aanloop naar Pasen.

Sober leven, waartoe vroeger de meeste mensen genoodzaakt waren, wordt in onze tijd via brievenbus en beeldbuis bepaald niet gepropageerd.

Dagelijks wordt overvloed voorgespiegeld en aanbevolen, - en dit bepaalt onze sfeer van leven.

De joden kenden in het verleden een sabbatjaar.

Om de zeven jaar moest de aarde ontzien en met rust gelaten worden, - mocht zijn zichzelf zijn.

Het voorschrift om het onkruid langs de weg te laten opschieten, niet meteen te kortwieken en even de kans te geven zich te laten zien,

lijkt een beetje op die oude joodse wet om de aarde waarvan de mens is en leeft, te ontzien, braak te laten liggen, niet naar je hand te zetten.

Maar opvallend is, dat het niet alleen om grond gaat, maar ook om mens en dier - met name om hen die 'niet hebben', 'niet zichzelf mogen zijn': weduwen en wezen, armen, slaven, het wild.

Hier voel je iets van eerbied voor de aarde én eerbied voor de mens, wat blijkbaar samengaat, onlosmakelijk met elkaar verbonden is, - zoals een oude indiaan dit in een wijze spreuk zei:

'Wat met de aarde gebeurt, gebeurt met de mens' - wat je met de natuur doet, ga je ook met je medemens doen; wie de aarde als hun bezit beschouwen en er steeds van willen plukken, gaan hun medemensen gebruiken en 'plukken'.

Het ging er bij het sabbatjaar eigenlijk niet om dat je de grond niet bewerkte, er niet van oogstte, maar om het niet te vermaledijen menselijke besef, dat uiteindelijk alles gave en genade is en dat iedere mens, ook de slaaf en de arme, volwaardig is en gelijke rechten heeft.

Het sabbatjaar was, zoals een sacrament: uiterlijk teken, belijdenis en bewustwording van het geloof dat de aarde en haar vruchten niet ons bezit of maaxsel, maar ons gegéven zijn door Wie en Wat ons te boven gaat en

dat we daarom moeten delen met alle aarde-en-adem,
met wie wij als van nature hecht verbonden zijn.

De zondag is voor de christenen wat de sabbat
voor de joden was en is: dag des Heren, dag van rust
en bezinning vanuit het besef dat Iemand en Iets
onze macht, kracht en alledag te boven gaat.
Wat zegt 't dan als die dag onherkenbaar wordt ?

*Je kon lopen door de stad
van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.
Met een hond, als je die had
en desnoods midden op straat.*

*De klokken van de toren
waren overal te horen.
Je was het je geen ogenblik bewust,
maar het was de dag der dagen;
zonder jakkeren en jagen.
De wereld was een hele dag op rust.*

*De vogels kwamen zingen
en je deed je vaste dingen.
Of je liep gezellig binnen
bij je vrienden en vriendinnen:
daar ben ik dan ! - en iedereen was thuis.*

*Maar er is geen zondag meer,
geen begin of eind meer aan de week.
En alles racet en raast;
er is allen maar haast.*

*Er is geen zondag meer,
geen zon meer in dit land.
Er is klandizie en parkeerbeheer;
er is getoeter en getetter.
En alles wat ik zie
is de vierentwintiguurs-economie.*

*Ik wil de zondag terug
met de warenhuizen dicht.
Want ik wil eens per week
de eeuwigheid op zicht.
Ik wil de zondag terug,
de stilte en het groen:
de zondag net als toen.*

Kort orgel

BELIJDENIS

A.: **Om God te leven heeft Hij** *t.: M. Zagers*
mensen aan de rand *m.: F. Bertens*
van dood en samenleven
een open hand gegeven
maar meer nog: geloof,
geloof in zichzelf en het leven.

K.: *Zoveel mensen aangetast
in hun eigenwaarde
anders-zijn het wordt een last
een lot zwaar mee te dragen.*

A.: Om God te leven heeft Hij
mensen aan de rand
van dood en samenleven
een open hand gegeven
maar meer nog: geloof,
geloof in zichzelf en het leven.

K.: *Twijfels, vragen, wie ben ik
horen bij het leven,
in een lieve mensenblik
verlicht en opgeheven.*

A.: Om God te leven heeft Hij

K.: *Niemand meer of minder mens:
'Laat je zien en horen,
beeld van God, zo onbegrensd
en mooi, te mooi voor woorden.'*

A.: Om God te leven heeft Hij

ONDERBREKING.

Brood en beker
Collecte
Orgelspel

BROOD EN BEKER.

*Samen het brood breken,
de beker zoet en zuur drinken
en de band beleven met alwat en alwie is,
de diepte proeven in alwat en alwie bestaat,
de Eeuwige zien in
alwat en alwie voorbijgaat.*

Lied.

t.: M. Zagers/m.: W. Vogel

K.: Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.

A.: **Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.**

K.: Het zaad in de aarde gestorven, leeft.
Gezegend de mens die gestreden heeft
geleefd op hoop van zegen
voor echt en recht allerwegen.

K.: Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.

A.: **Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.**

GEDACHTENIS.

*Bid voor die
ziek en ongerust zijn;
en geen mens is daarvan gevrijwaard.*

*Bid voor die
tijd, zorg en aandacht geven;
en iedereen wordt daartoe geroepen.*

*Bid voor die ons
van nabij zijn voorgegaan;
en wie van ons heeft niemand verloren ?*

Met eerbied noemen wij:

*Wie gedenkt dankt,
wie dankt gedenkt die leven.*

Korte stilte

GEBED AAN TAFEL.

Woord en lied

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Gezegend zijt Gij om adem en licht,
de bron uit wie wij geboren,
de einder waarheen we gaan.*

*Gezegend zijt Gij om zon en maan,
alles en alles in het bestaan geroepen,
het onnoembare wonder dat wij beleven.*

*Gezegend zijt Gij om hart en ziel,
de hoop die gaande houdt,
de belofte waarop wij koersen.*

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Gezegend zijt Gij om die
zorgzaam doen wat alledag vraagt,
eerbiedig omgaan met het leven,
nooit genoemd uw naam waar maken.*

*Gezegend zijt Gij om kracht en woord
van profeten toen en nu,
die opstaan tegen alle pijn
mensen waardig leven geven.*

*Gezegend zijt Gij om Jezus Christus,
die op U-in-het-leven voluit vertrouwde
en mensen trouw was tot het uiterste.*

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Gezegend zijt Gij om die
ten afscheid brood nam,
het brak, deelde en zijn vrienden zei:
Dit ben ik, leven, hart en ziel
met u gedeeld, voor u gegeven.*

*Gezegend zijt Gij om die op het laatst
zijn beker overreikte en zijn vrienden zei:*

*Neem deze van Mij over
en deel hem samen en geef hem door;
mijn testament voor u, een nieuw begin.*

*Gezegend zijt Gij om die ons
tenslotte heeft gezegd: leef zoals Ik
trouw aan mensen koste wat kost;
trouw aan de Vader
in wie alles wordt voltooid.*

**A.: Een glimp van U in het brood
gebroken, het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Gezegend die zijn als Hij:
stem voor de stommen
oor voor de doven
oog voor de blinden.*

*Gezegend die zijn als Hij;
met het volste vertrouwen in
alles komt goed;
Liefde heeft het laatste woord.*

*Gezegend die zijn als Hij:
in geen dood, geen graf berusten;
aan geen kwaad ten onder.*

*Gezegend die bidden
zoals Hij:*

ONZE VADER.

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Woord en lied

*Licht en warmte
in de stilte gezocht
in lied en lach uitgezongen.
Licht en warmte zelf beleefd
en met je naasten gedeeld.*

**A.: Wat in mensen leeft t.: M. Zagers
aan vreugde en verdriet, m.: W. Vogel
het wordt gedragen
op de woorden van een lied.**

*Rust en vrede
van binnen gevoeld
naar buiten uitgedragen.
Rust en vrede zelf beleefd
en aan je naasten gebracht.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan droom en visioen,
het staat geschreven
in verhalen nu en toen.**

*Geloof en vertrouwen
in je hart gekweekt
in woord en daad beleden.
Geloof en vertrouwen zelf beleefd
en in je naasten gewekt.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan twijfel en geloof,
het houdt ons gaande
als een stille stem van hoop.**

ZEGENWENS.

WEES IN GODSNAAM
EEN ZEGEN VOOR ELKAAR;
MENSELIJK EN NABIJ.
EN LAAT ALLE LEVEN
GEZEGEND ZIJN IN DE NAAM VAN
VADER ZOON EN HEILIGE GEEST.

AMEN.

ORGELSPEL